

משנה - מגילה - עיקר תוי"ט

פרק א

פרק א - משנה א פרק א - משנה ב פרק א - משנה ג פרק א -
משנה ד פרק א - משנה ה פרק א - משנה ו פרק א - משנה ז פרק
א - משנה ח פרק א - משנה ט פרק א - משנה י

פרק ב

פרק ב - משנה א פרק ב - משנה ב פרק ב - משנה ג פרק ב -
משנה ד פרק ב - משנה ה פרק ב - משנה ו

פרק ג

פרק ג - משנה א פרק ג - משנה ב פרק ג - משנה ג פרק ג -
משנה ד פרק ג - משנה ה פרק ג - משנה ו

פרק ד

פרק ד - משנה א פרק ד - משנה ב פרק ד - משנה ג פרק ד -
משנה ד פרק ד - משנה ה פרק ד - משנה ו פרק ד - משנה ז פרק
ד - משנה ח פרק ד - משנה ט פרק ד - משנה י

פרק א - משנה א

{א} בביאת הארץ בימי משה ויהושע. רש"י. והואיל ונכתב בשנת הארבעים סמוך לפטירת משה רבנו עליו השלום חשבינו ליה מימות יהושע: {ב} **כפרים בארבעה עשר**. דכתיב הפרזים עושים את יום ארבעה עשר, ועיר שאין מקפת חומה נקראת פרוז, שמתוך שאין לה חומה ישיבתה נפוץ ופרוז ומרחקים משכונה לשכונה. רש"י: {ג} **ועירות גדולות**. נמי אין מקפות, דהא בכלל פרזים הם, אלא שהן גדולות: {ד} הכי איתא בגמרא. אבל רמי עלה מדתנו במשנה ג' מקום שאין נכנסין כו' אין קורין אלא בזמנה, ואי סלקא דעתך תקנתא דכרפים היא האידך מפסדינו לתקנתא דידהו, אלא אימא מפני שמספיקין כו' שכר היא להם בשביל שהם מספיקים. הלכך היכא דאין נכנסים כו', לא קלא היא גביהו ואין כאן שכר. רש"י: {ה} משום דאמרן דלא זמנו של זה כזמנו של זה, מדכתיב לשון רבים, להכי אמרינן דאפתי לימא בזמנם: {ו} דזמנים טובא ליכא למימר דיו"ד וה"א דמיתרים בזמניהם דרשינן דומיא דעקר זמנם דתרתיה.

פרק א - משנה ב

{ז} **יום ארבעה עשר**. שהוא עקר, לפי שרוב העולם קורין בו, ומשום הכי קתני ליה סתמא. ושני בשבת יום הפניסה הוא. הר"ן: {ח} וקשיא לי אם כן למה קורין בספר תורה בשבת. וניחא לי כמו שכתב בטור ארח חיים דהקורא בפרשה צריך לסדר אותה תחלה ואם כן כל הקוראין בקיאהו. תוספות יום טוב. והתוספות חדשים הקשה על זה ותרץ דשאני קריאת ספר תורה דאינו אלא בצבור ורבים מדכרי אהדדי: {ט} **בו ביום**. דכתיב בכל שנה ושנה, מה כל שנה ושנה אין מקפין קודמין לעירות, אף כאן אין מקפין קודמין לקרות עם הכפרים ביום הפניסה. גמרא: {י} בגמרא משמע דאיצטריך לאשמעינן דלא תימא נגזר דרשא אטו קריה. והרמב"ם כתב כדי להזכיר שהוא פורים: {יא} דלעשות אותם ימי משתה כתיב [אסתר ט], את ששמחתו תלויה בבית דין, יצא זה ששמחתו בידי שמים ואינו מתקנת מרדכי: {יב} **בשבת**. בזמן שמקדשין על פי הראיה. דעל פי החשבון אי אפשר. הפגיד משנה: {יג} **ועירות כו'**. דכיון דאדחו מיומיה ידחו ליום הפניסה. גמרא:

פרק א - משנה ג

{יד} רצונו לומר ארבעה עשר וחמשה עשר. והר"ף פירש על פי הירושלמי, באלו, רצונו לומר במגלה ותרומת שקלים, דבאחד באדר משמיעין ולא באחד בניסן: {טו} והאי דנקט תשעה באב משום דהכפלו בו צרות והכל

מתעניין בו, אבל שאר צומות אמרינן בראש השנה דף י"ח רצו מתעניין רצו
אין מתעניין. רש"י: {טז} ואף על גב דנושא חי פטור, הא אמרינן דכל
פטורי שבת פטור אבל אסור. עין תוספות יום טוב: {יז} גמרא. ופרש
הר"ן הקהל קדם זמנו (דהוא בראשון דחל המועד) לא אפשר, [דזמנו]
ביום ראשון דחל המועד, משום בימה ואי אפשר לעשותה ביום טוב. וזמן
עצי פהנים מפני חברו שהוא מספיק, דאי אפשר לו להפנס בתחומו.
וחגיגה כו' אם אין חג מאי חגיגה שיקא: {יח} בגמרא. וטעמא דאיצטריך
לכך, משום דמפיון דמשבעה עשר בתמוז הבקעה העיר, נמצא דהנה זמן
תענית בכל אלו הימים הקודמים, ועוד דבשביעי באב נכנסו עובדי
כוכבים להיכל:
{יט} ומתנות כו'. רצונו לומר כי מי שנתן באותן הימים אחד עשר שנים
עשר ושלשה עשר יציא ידי חובתו. הרמב"ם. אבל משלוח מנות אינו אלא
בזמן סעודה, דמנות מידי דמיכל הוא:

פרק א - משנה ד

{כ} קריאת המגלה. כלומר שאם עשאה בראשון לא יצא. רש"י. וטעמא
בגמרא, דמסמך גאלת פורים לגאלת פסח עדיף: {כא} ומתנות
לאביונים. והוא הדין משלוח מנות דליתנהו אלא בשני, אף על פי
שהמקדימין לקרות נותנין מתנות לאביונים ביום קריאתן ואין שולחים
מנות, שאני התם דלא עבדי סעודה. הר"ן:

פרק א - משנה ה

{כב} בכרת. פרוש עקר חמר זדונו בכרת. ומיהו אם התרו בו ולקה בידי
אדם פטור, כדתנן כל חיבי כריתות שלקו נפטרו כו'. גמרא:

פרק א - משנה ו

{כג} והוא הדירו הנאה המביאה לידי מאכל: {כד} ופשוט דהוא הדין
לשאר דברים שאינן באין חובה וכן כתב הרמב"ם עולה או שלמים או
מנחה: {כה} אלא כו'. הקשו בתוספות והאיכא דנדר אינו בא מן המעשר
ונדבה בא מהמעשר, ויש לומר דהכא מיירי בקרבנות שהפרשו כבר. ועין
תוספות יום טוב: {כו} חיב. בגמרא גליף להו מקראי:

פרק א - משנה ז

{כו} תרגום לצמיתות (ויקרא כה) לחלוטין. הרמב"ם: {כח} פריעה ופרימה. בגדיו יהיו פרומים וראשו יהיה פרוע (שם יג), ובמצרע מחלט כתיב. והוא הדין לענן ועל שפם יעטה, ומתניתין רישא דקרא נקטה. אבל לענן וטמא טמא יקרא דכתיב בההוא קרא שוים הם, דכן מרבה בתורת כהנים לכל המטמאים, לא מצרעים בלבד:

פרק א - משנה ח

{כט} ספרים. תורה נביאים וכתובים. רש"י: {ל} אלא כו'. הא לתופרן בגידין ולטמא את הידים זה וזה שוין. גמרא: {לא} אשורית. פרש רש"י לשון הקדש. וטעמא בגמרא, דבתפלין ומזוזות כתיב והיו הדברים האלה, בהונתו יהיו (ועין לקמן בפרק ב' אות ה'): {לב} לא התירו. לשון אחר חוץ מלשון הקדש אלא יונית. רש"י:

פרק א - משנה ט

{לג} אלא פר כו'. הא לענן פר יום הכפורים ועשירית האיפה זה וזה שוין. גמרא: {לד} שיר טובא דתנן במשנה ד' פרק ג' דהוריות:

פרק א - משנה י

{לה} אף על פי שמזבח הנחשת של משה רבנו עליו השלום היה שם, הכתיב (מלכים א ג) וילך המלך גבעונה לזבח שם כי היא הבמה הגדולה: {לו} דהא קתני סיפא כל שאינו כו' אינו קרב בבמה קטנה, הא בגדולה קרב, והינו דאתי בזה הכלל. ומשום דמפסחים יליף (בזבחים קיג) להכי נקיט פסחים טפי מאינד: {לז} בבמה. קטנה. רש"י:

ב

פרק

פרק ב - משנה א

{א} בגמרא מפאי דהאי זכירה בקריאה, דלמא עיון בעלמא כו', כשהוא אומר לא תשכח הרי שכחת הלב אמור, הא מה אני מקים זכור, בפה: {ב} וזו ואין צריך לומר זו קתני. רש"י בגמרא: {ג} מתניתין אפלו לרבן שמעון בן גמליאל בפרק קמא משנה ח' דהלכה כמותו. וטעמא דכיון

דַּעֲקָר קְרִיאַת מְגֵלָה מְשׁוּם פְּרָסוּמִי נִיָּסָא, עֲקָר פְּרָסוּם הַנִּס תְּלוּי בִּידְעָה, וְכָל שְׂאִינוּ יוֹדַע אֶלָּא גִפְטִית עֲקָר פְּרָסוּמָא בְּגִפְטִית, אִף עַל פִּי שְׂאִין הַסְּפָרִים נִכְתָּבִים בּוּ. הַרְ"ן: {ד} לְלוּעִזוֹת. כָּל שְׂאִינוּ לְשׁוֹן הַקִּדָּשׁ נִקְרָא לַעֲזוּ. רַשִׁי. וְכֵן כְּתִיב בְּהַלֵּל מַעַם לּוּעִזוּ. וְעַל מִצְרִים נֹאמֵר כְּמוֹ שְׁכַתְּבַר רַד"ק:

פּרָק ב - מִשְׁנָה ב

{ה} אֲשׁוּרִית. מְפָרֵשׁ רַשִׁי כְּתָב אֲשׁוּרִית הוּא כְּתָב שְׁלָנוּ. וּמִלִּישְׁנָא דְעַד שְׁתַּהֲא כְּתוּבָה מְשֻׁמַּע דְאַפְלוּ בְּדִיעְבַּד מְעַכְב, וְצָרִיךְ לֹמַר דְּטַפִּי קִפְדִּין אֶכְתָּב מֵאֲלִשׁוֹן, וְדַלְעוּלָם צָרִיךְ שְׂיִהָא הַכְּתָב אֲשׁוּרִית אִף עַל פִּי שְׁהַלְשׁוֹן תְּרַגּוּם אוֹ לְשׁוֹן אַחֲרָת. וְאַפְשָׁר דְּלֵא קִפְדִּין טַפִּי אֶכְתָּב מֵאֲלִשׁוֹן, וְהַכִּי קֹאמֵר שְׂיִהָא אֲשׁוּרִית כְּשֶׁהַלְשׁוֹן אֲשׁוּרִית, וּמְשׁוּם דְּמִסְתְּמָא בְּלִשׁוֹן אֲשׁוּרִית הִיא כְּתוּבָה לְפִי שְׁבוּ יוֹצֵאִין אִף הַלּוּעִזִּים, וְהוּא הַדִּין בְּלִשׁוֹן אַחֲרָת שְׁצָרִיךְ שְׂיִהָא בְּאוֹתוֹ כְּתָב עֲצָמוּ, וּבְהַכִּי מִיֵּהֵת מְעַכְב אֶפְלוּ בְּדִיעְבַּד כְּדִמְשֻׁמַּע לִישְׁנָא דְעַד שְׂיִכְתְּבָנָה. וְטַעְמָא דְסְבִירָא לְהוּ כְּכְתָבִם וְכְלִשׁוֹנָם, שְׂיִהָא כְּתָבִם כְּלִשׁוֹנָם, וְלֵא שְׂיִהָא כְּתָב אַרְמִית וְהַלְשׁוֹן עֵילְמִית. כֵּן נִרְאָה בְּעֵינֵי. תּוֹסְפּוֹת יוֹם טוֹב. וְעֵין עוֹד: {ו} עַל הַסְּפָר. כְּתִיב הַכָּא וְתַכְתָּב אֶסְתֵּר הַמְּלָכָה, וְכְתִיב (יִרְמִיָּה ל״ו) וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם בְּרוּךְ גּוֹי וְאֲנִי כוֹתֵב עַל הַסְּפָר בְּדִיו. גְּמָרָא: {ז} וּבְדִיו. שֶׁהוּא מַעֲשֵׂן שֶׁל שְׂמָנִים אוֹ שֶׁל זֶפֶת וְשַׁעֲוָה וְכִיּוֹצֵא בָּהוּ, וְגוֹבְלִין אוֹתוֹ בְּשָׂרָף הָאֵילָן וּבְמַעַט דָּבֶשׁ, וְלוֹתֵתִין אוֹתוֹ הַרְבֵּה, וְדָכִין אוֹתוֹ עַד שְׂיַעֲשֶׂה רְקִיקִין, וּמְצַנִּיעִין אוֹתוֹ, וּבִשְׁעַת כְּתִיבָה שׁוֹרְהוּ בְּמִי עֶפְצָא וְכִיּוֹצֵא בּוּ וְכוֹתֵב בּוּ. הַרְמְבִ"ם:

פּרָק ב - מִשְׁנָה ג

{ח} דְּמַכְפִּיּוֹן שְׁעָלָה עֲמוּד הַשַּׁחַר אִם קָרָא יֵצֵא כְּדַתְנָן לְקַמּוֹן: {ט} כְּלוּמַר אֶפְלוּ הַכִּי אֵינוּ קוֹרָא עֲמָהוּן בְּפִלְיָה, שְׁחִיב לְקָרוֹת בְּפִלְיָה: {י} אֶלָּא לְהַתְעַכְב כָּאן בְּיוֹם אַרְבַּעָה עָשָׂר: {יא} מְדַכְתִּיב הַפְּרָזִים כּוֹי הַפְּרָזוֹת, הָא קָא מְשֻׁמַּע לָן פְּרוּז בָּן יוֹמוֹ נִקְרָא פְּרוּז, וְהוּא הַדִּין מְקַף בָּן יוֹמוֹ נִקְרָא מְקַף. וּמְשׁוּם הַכִּי הַקְּדִים הַרְ"ב לְפָרֵשׁ בָּן כְּרִד: {יב} שְׁלֵא יְהָא שָׁם בְּיוֹם חֲמִשָּׁה עָשָׂר. רַשִׁי: {יג} וְקִצַּת מִן הַיּוֹם: {יד} כְּמִקּוּמוֹ. כְּחוּבַת מְקוּמוֹ: {טו} מֵאִישׁ יְהוּדִי. אִמֵּר רַבִּי יוֹחָנָן וְכָלָן מְקָרָא אֶחָד דְּרָשׁוּ כּוֹי. גְּמָרָא:

פּרָק ב - מִשְׁנָה ד

{טז} כְּלוּמַר רַבִּי יוֹסִי דְּמִשְׁנָה ג' פְּרָק ב' דְּבִרְכוֹת. וְאִין הַלְכָה כְּמוֹתוֹ. וְעֵין תּוֹסְפּוֹת יוֹם טוֹב: {יז} בְּקָטוֹן. פְּרָשׁוּ הַתּוֹסְפּוֹת שְׁהִגִּיעַ לְחַנוּךְ, דְּאִי לָאוּ

הכי התנו סוף פרק ג' דראש השנה כל שאינו מחיב בדבר אינו מוציא הרבים ידי חובתו, ואפלו הכי פוסל תנא קמא, ואף על גב דגם בגדול אינו אלא מדרבנן, משום דכיון דקטן אינו חיב בשאר מצות אלא דרבנן, הוי קטן תרתוי, ולא אתי ומפיק חד דרבנן: {יח} גמרא, שפאמר למען יזמרך כבוד [ביום] ולא ידם [בפילה], והאי קראי נדרש במרדכי ואסתר. רש"י: {יט} גמרא. ועין בתוספות: {כ} דבסיפא דוהזה כתיב ורחץ במים, והוא הדיו לזב וזבה. רש"י: {כא} והינו דתנן בסוף פרה אבל הוא עצמו טובל בפילה, כפרוש הר"ב שם, אלא דאם כן הוה ליה להקדים מזין, דההזאה צריך להיות קדם לטבילה כו', על כרחך לומר כפרוש התוספות דאטבילת אזוב קאי, ולא תני טבילת אדם משום דבהדיא כתיב והזה והדר ורחץ, וכיון דהזאה אינה אלא ביום ממילא אין הטבילה אלא ביום: {כב} שומרת יום. איצטריך למתני שומרת יום (טפי מכל חיבי טבילות, תוספות לפרוש דבסמוך), דהוה אמינא דלעבד מקצת לילה שמור ותטבל, קא משמע לן כיון דבעיא ספירה, ספירה ביממא היא דכתיב (ויקרא טו) וספירה לה שבעת ימים. גמרא:

פרק ב - משנה ה

{כג} לקריאת כו'. כלהו מקראי יליף להו בגמרא: {כד} ולתפלת כו'. כמוספין שוינהו רבנן. גמרא: {כה} ולמוספין. דבר יום ביומו. גמרא. וצריך עיון דתפוק ליה מביום צותו כדיליף מניה קמיצה וכו', וכן הוא בירושלמי אדהכא. ועין תוספות יום טוב טעם סדורן זה אחר זה: {כו} ולטהרת המצרע. בצפרים ועץ ארז ואזוב ושני תולעת. רש"י:

פרק ב - משנה ו

{כז} לקצירת העמר. ילפינן לה במשנה ג' פרק י' דמנחות: {כח} גמרא. והוא הדיו לסדור הלחם, ונקיט בזיכי לבונה שהיא נקטרת על המזבח ומתירה את הלחם: {כט} ביום כו'. פרוש ביום סתם, אבל תמידין ופסחים כבר פרש בהן הכתוב שעה מיחדת. הר"ן:

ג

פרק

פרק ג - משנה א

{א} רְחוּבָה. אִיִּדֵי דְתַנִּי קְרִיאַת הַמְּגִלָּה רָאָה רַבֵּנוּ הַקְּדוֹשׁ לְסֹדֵר עִמָּהֶם קְרִיאַת סֵפֶר תּוֹרָה שְׁגָם הוּא מִתְקַנֵּת הַנְּבִיאִים, וּלְפִי שְׁקִרְיָאֲתָם בְּצַבּוּר וּבְבֵית הַכְּנֶסֶת רָאָה לְסֹדֵר תַּחֲלָה קְדֻשָּׁת בֵּית הַכְּנֶסֶת וְדִינִיָּה: {ב} פְּרוּשׁ שְׂרָבִים בָּאִים לְהַתְפַּלֵּל שָׁמָּה, אָף עַל פִּי שְׂאִין נוֹתְנִין כְּלוּם בְּבִנְיָנוּ, מְכַל מְקוּם כִּיּוֹן דְּעַל דְּעַת אוֹתָן רַבִּים נַעֲשִׂית, חֲמוּרָה קְדֻשָּׁתָהּ וְאִין יְכוּלִין לְמוֹכְרָה: {ג} תִּבְּה. מְקוּם שְׁמַנִּיחִין בּוּ סֵפֶר תּוֹרָה שְׂאָנוּ קוֹרִין אַרוּן. וְהוּא קְדוֹשׁ יוֹתֵר מִבֵּית הַכְּנֶסֶת. הַר"ן: {ד} מְטַפְּחוֹת. סֵפֶר תּוֹרָה, דְּקַדִּישֵׁי טַפִּי. הַר"ן: {ה} לֹא יִקְחוּ. וְכַתֵּב הַכֶּסֶף מִשְׁנֵה דְלֶהֱרַמְב"ם רִישָׁא דְמִתְנִיתִין דְּוִקָּא, דְּכָל מִיִּדֵי דְאַפְשָׁר לְעֵלוּיָהּ מְעַלִּינָן וְאִין לוֹקְחִין בְּדַמְיוֹ דְּבַר הַשְּׁוֹה לּוּ. וְהַתּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב הַקָּשָׁה עָלָיו מְסוּף דְּבַרֵי הַרְמַב"ם, עֵינֵן שָׁם, וּמְסִיק שְׁמִשׁוֹרֵת הַדִּין מִתֵּר בְּשׂוּיִם, אֲבָל הָא וְדַאי דְטַפִּי עֲדִיף לְכַתְּחֵלָה לְהַעֲלוֹת מְלַהֲשׁוֹת: {ו} אִם כֹּן כֹּוִי. וְתִנָּא קַמָּא מְעַקְרָא קְדִישָׁא הַשְּׁתָּא נְמִי קְדִישָׁא, מְרַבִּים לִיחִיד לִיכָּא קְדֻשָּׁה, שְׂאִין אוֹמְרִים דְּבַר שְׁבַקְדֻשָּׁה בְּפָחוֹת מְעַשְׂרָה. וְרַבָּנָן אִי אִיכָּא לְמִיחֻשׁ כְּהַאי גֻּנָּא נְמִי אִיכָּא לְמִיחֻשׁ, מְשׁוּם בְּרַב עִם הַדְּרַת מְלָד וְלֹא מְשַׁפְּחַת מְכִירָה בְּבֵית הַכְּנֶסֶת:

פרק ג - משנה ב

{ז} שְׂאִם יִרְצוּ. וּבְגִמְרָא דִּיקִינָן לוֹקַח הִיכִי דִּינָר בְּהַ, שְׁהַרִי אִם רָצָה לְהַחְזִיר נְמַצָּא מְשַׁתְּמֵשׁ בּוּ בִּינְתִים בְּשֹׁכֵר מְעוֹתָיו וְהוּי רַבִּית. וּמְשַׁנְיָנָן רַבִּי מְאִיר סְבִירָא לִיה צַד אֶחָד בְּרַבִּית מִתֵּר. אִי נְמִי דְמִיָּרִי שְׁמַתְנִין לְהַחְזִיר שְׁכִירוֹת בֵּית הַכְּנֶסֶת וּסְבִירָא לִיה רַבִּית עַל מְנַת לְהַחְזִיר מִתֵּר:

פרק ג - משנה ג

{ח} אִין מְסַפִּידִין. הַסֵּפֶד שֶׁל יְחִיד, אֲבָל מְסַפִּידִין הַסֵּפֶד שֶׁל רַבִּים. גְּמָרָא. וּפְרִשׁ רִשׁ"י תַלְמִיד חָכָם שְׁמַת צְרִיכִין לְהַתְאַסֵּף וּלְהַסְפִּידוּ, וּבֵית הַכְּנֶסֶת רְאוּי לְכַד לְפִי שְׁהוּא בֵּית גְּדוּל:

פרק ג - משנה ד

{ט} רֹאשׁ חֹדֶשׁ אֲדָר. לְפִי דְמְכִילְתִּין בְּמַגְלָה הַנְּקִרָאֵת בְּאֲדָר, הַתְּחִיל גַּם כֹּן בְּדִינֵי קְרִיאַת הַתּוֹרָה בְּקִרְיָאָה דְּתַלְיָא בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ אֲדָר: {י} מְשׁוּם דְּשֶׁלֶשׁ פְּעָמִים כְּתִיב תְּרוּמָה בְּהִיא פְּרָשָׁה, אֶחָד לְאֲדָנִים וְאֶחָד לְבָדֵק הַבַּיִת, וְאֶחָד לְמִזְבֵּחַ, הֵהוּא דְכְּתִיב בֵּיה לְכַפֵּר עַל נַפְשׁוֹתֵיכֶם: {יא} בְּשַׁנְיָה. לְשִׁקְלִים אוֹ לְהַפְּסָקָה. הַר"ן: {יב} דְּאָז אִיכָּא שְׁלֹשׁ שְׁבֻתוֹת מְפוּרִים לְרֹאשׁ חֹדֶשׁ נִסָּן עִם שְׁבֻת רֹאשׁ חֹדֶשׁ נִסָּן. וְכֹן אִם חָל בְּאֶחָד בְּשְׁבֻת יֵשׁ שְׁלֹשׁ שְׁבֻתוֹת, וְלֹא פִּרְשׁ בּוּ הַר"ב, מְשׁוּם דְּעַל כָּל פְּגִימֵי הַנְּהָה לִיה

סמוכה לפורים דמקפיים. ועין תוספות יום טוב: {יג} שבאחד בניסן הוקם המשכן ובשני נשרפה הפרה, מפני שלא היו יכולין לשרוף את הפרה עד שהוקם המשכן, ונמצאת פרה מאחרת לראש חדש ניסן, אלא שהקדימוה מפני שהיא טהרתו של ישראל, וכיון שכן אין ראוי להפסיק בין פרה להחדש כדי שלא תקדים כל כך מאחר שהיתה ראויה להיות מאחרת. ירושלמי. הר"ן: {יד} טעמא דהפטרות, שאנטיכוס גזר על ישראל שלא יקראו בתורה ברבים. מה עשו ישראל, לקחו פרשה אחת מנביאים שענינה דומה לענין מה שכתוב בפרשה של שבת ההיא. ואף על פי שבטלה הגזרה, המנהג לא בטל. תשבי. ונקראת הפטרה מלשון שני שפרש הר"ב בפרק י' דפסחים משנה ח' [לשון הנפטר מחברו כו']: {טו} בראש חדש שחל בשבת מפטיר והיה מדי חדש כו'. ותו בגמרא דבתעניות ומעמדות דבשבת ליכא, הוי מפסיקין לענין הפרשה: {טז} בתעניות. בגמרא פריך כיון דקורין במנחה למה יפסיקו בשחרית, ומשני דבתעניות בשחרית לא קרינן כלל, אלא מעיני במילי דמתא ומתקנינהו: {יז} וביום הכפורים. אירי במנחת יום הכפורים שחל להיות בשבת. דליכא למימר דאירי בשחרית, דאם כן אמאי נקטיה [משאר] כל המועדות. תוספות. ולהכי נקטיה בסוף. ואפתי לא ניחא אמאי לא תני כל המועדות. ולכך נראה כפרוש רש"י והר"ן דהכי קאמר, לכל המועדות מפסיקין בפרשה, וכן לראש חדש כו' בהפטרה. ועין תוספות יום טוב:

פרק ג - משנה ה

{יח} משום דבשני אית לן למקרי שור או כשב, משום דכתיב ביה וספרתם לכם, ובשני מתחילין לספר את העמר. ובשביעי אית לן למקרי ויהי בשלח, שבשביעי אמרו ישראל שירה על הים. והשאר כן נקראות כסדר קתיבתן בתורה, וכתוב בהן מענינו של פסח. הר"ן. ומיהו אם חל יום שלישי של פסח בשבת, דקורין ראה כו', ישתנה הסדר, וביום רביעי חמישי וששי דפסח שהוא ראשון שני ושלישי דשבת יקראו קדש, אם כסף, ויעשו בני ישראל. תוספות: {יט} שהיא שירה כמותה ומדבר בה מיציאת מצרים, עלה עשן באפו וישלח חציו ויפיצם. רש"י: {כ} נראה לי משום דכתיב ביה ולא יראו פני ריקם, אלא הבא עולת ראיה ושלמי חגיגה, ומי שלא חג ביום טוב הראשון חוגג את כל הרגל ותו לא, לפיכך מזהירין את העם לחוג עדן. והאידנא עושין זכר למקדש, ועוד דמי שלא קיים מצות שמחה בחג יקמה עדן: {כא} לפי שמפלתו של סנחריב בליל פסח היה. רש"י: {כב} על שם שנגלה בסיני ברבו רבבות אלפי שנאן [תהלים סח]: {כג} אף על גב דעצרת יש לו תשלומין כל שבועה, מכל מקום קורין בשני, לפי שאחר כך ימי החל ואין העם מתאספין לקרות בצבור. ועין תוספות יום טוב: {כד} כדי שיזכר לנו עקדת יצחק היום במשפט. רש"י: {כה} משום זכור אזכרנו רחם ארחמנו. רש"י. וחובת היום להזכיר זכרונות. הר"ן: {כו} שמדבר בעבודת היום. הר"ן: {כז} שמדבר במדת התשובה. הלא זה צום אברהם. רש"י. וכתוב ביה ולקדוש

ה' מְכַבֵּד, וְדַרְשִׁינָן זֶה יוֹם הַכַּפּוּרִים. ר"ן: {כח} לְפִי שֶׁהַעֲרִיּוֹת עֲבָרָה מִצוּיָהּ, שֶׁנִּפְשׁוּ שֶׁל אָדָם מִחֲמַדְתָּן וַיִּצְרוּ תוֹקְפוֹ. רש"י. וְכִלּוּמָר וְכָל מִי שֶׁנִּכְשֵׁל בְּאַחַת מֵהֶן יִזְכָּר וַיִּכְלַם וַיִּחְזַר בְּתִשׁוּבָה. הַרְמַב"ם: {כט} שֵׁישׁ בּוֹ מִתְּשׁוּבַת אֲנָשִׁי נִינּוּה וְשִׁקְבֵּל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא תִּשׁוּבָתְם וְנַחֵם עַל הַרְעָה אֲשֶׁר דִּבֶּר לַעֲשׂוֹת לָהֶם וְלֹא עָשָׂה: {ל} דְּכַתִּיב בֵּיהּ לַחַג אֶת חַג הַסִּפּוֹת. רש"י: {לא} עַל שֵׁם שֶׁחֲנַפֵּת הַמְּזֻבַּח הֵיטָה בְּאוֹתָהּ אֲסִפָּה וּבְחַג הַסִּפּוֹת. רש"י: {לב} אֲבָל בַּיּוֹם שֶׁנִּי אֵין קוֹרִין בּוֹ וּבַיּוֹם הַשֵּׁנִי לְהִרְאוֹת שֶׁהוּא סִפֵּק יוֹם שֶׁנִּי, דְּגִנְאֵי הוּא לְקָרוֹת יוֹם טוֹב בְּסִפֵּק חַל. רש"י: {לג} שֶׁאֵין פּוֹחֲתִין מִשְׁלֶשָׁה פְּסוּקִים לְכָל אֶחָד וְאֶחָד: {לד} לְפִי שֶׁהוּא נוֹסֵף בְּשִׁבִיל חַל הַמוֹעֵד, לְפִיכֻד הוּא קוֹרָא אֶת סִפְקֵי הַיּוֹם. רש"י: {לה} עַל שֵׁם בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי שֶׁלַח אֶת הָעֵם. רש"י: {לו} רְצוֹנוֹ לומר בְּגוֹלָה: {לז} לְפִי שֶׁהוּא סוּף כָּל הַמוֹעֲדוֹת חוֹתְמִין בְּבִרְכַּת מֹשֶׁה רַבֵּנוּ עָלָיו הַשְּׁלוֹם שֶׁבִּרְךְ אֶת יִשְׂרָאֵל. וּמִפְטִיר אַחֲרֵי מוֹת, לְפִי שֶׁחֲתַמְנוּ בְּפִטְרֵתוֹ שֶׁל מֹשֶׁה רַבֵּנוּ עָלָיו הַשְּׁלוֹם, מִפְטִיר בְּמָה שֶׁצָּוָה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְאַחַר שֶׁנִּפְטָר לִיהוֹשֻׁעַ תַּלְמִידוֹ. הַר"ן: {לח} שֵׁישׁ שֵׁם מִצְוֹת שֶׁבַת וּרְגָלִים וְחִלּוֹ שֶׁל מוֹעֵד, דְּכַתִּיב אֶת חַג הַמִּצְוֹת תִּשְׁמֹר, וּמִכָּאן לְמַדְנוּ אֲסוּר מְלַאכֶת חִלּוֹ שֶׁל מוֹעֵד בְּמִסְכַּת חֲגִיגָה.

פרק ג - משנה ו

{לט} **בְּנִשְׂיָאִים**. דְּהוּא נְמִי חֲנַפֵּת הַמְּזֻבַּח. רש"י. וְעוֹד מִשׁוּם שֶׁנִּשְׁלַם מְלַאכֶת הַמִּשְׁכָּן בְּכ"ה בְּכֶסֶלּוֹ. טוֹר. וְעוֹד שֶׁכְּשֶׁכָּבְשׁוּ הַחֲשֻׁמוֹנָאִים לְמוֹקְדוֹנִים מִצְאוּ הַמְּזֻבַּח מְשֻׁקָּץ, וְסִתְרוּ אוֹתוֹ וּבִנְאוּהוּ מִחֲדָשׁ, וְחִנְכוּ אוֹתוֹ בְּכ"ה בְּכֶסֶלּוֹ. בְּסִפְר מִכְּבִי: {מ} **בְּתַעֲנִיּוֹת**. שְׁגוֹזְרִין אוֹתוֹ הַצְּבוּר מִפְּנֵי הַצְּרוֹת כְּגוֹן בַּצֶּרֶת כו', אֲבָל בְּשֵׁאֵר תַּעֲנִיּוֹת קוֹרָא וַיִּחַל. הַרְמַב"ם: {מא} דְּאֵלוֹ שֶׁל מֹשֶׁה תוֹרָה מִסְקִינָן בְּגִמְרָא דְכִיּוֹן שֶׁהוּן בְּלִשׁוֹן יְחִיד וּמִשָּׁה רַבֵּנוּ עָלָיו הַשְּׁלוֹם מִפִּי עֲצָמוֹ אֶמְרוּ [וּבְרוּחַ הַקְּדוּשׁ. תוֹסֵפוֹת], מִפְּסִיקִין בְּהוּ: {מב} **אֵין מִפְּסִיקִין כו'**. בְּגִמְרָא, דְּאָמַר קָרָא [מִשְׁלִי ג] מוֹסֵר ה' בְּנֵי אֵל תִּמְאַס [וְהַמְּפִסִּיק בְּהוּ מִרְאָה עֲצָמוֹ שֶׁקָּשָׁה לוֹ לְקָרוֹת]. אֵי נְמִי לְפִי שֶׁאֵין בְּרָכָה עַל הַפְּרַעֲנִיּוֹת, וְכַתֵּב הַר"ן וְאֵלוֹ הֵיךְ מִפְּסִיק הֵיךְ אוֹתוֹ שֶׁבָּא לְקָרוֹת חֵיב לְבָרַךְ עַל הַקְּלָלוֹת, וְאֵף עַל גַּב דְּתַנּוּ חֵיב אָדָם לְבָרַךְ עַל הַרְעָה כְּשֵׁם כו', הֵהִיא כְּעֵין הַצְּדָקָת דִּין הוּא. אֶלָּא הֵיכִי עֲבִיד, הַקּוֹרָא בְּקָלְלוֹת מִתְחִיל לְפַנְיָהֶם וּמְסִיִּים לְאַחֲרֵיהֶם: {מג} **קוֹרָא כו'**. וּשְׁנַיִם הִרְאוּ שׁוֹנֵיִם דְּבַתַּעֲנִיּוֹת קוֹרִין פְּרִשְׁת בְּרָכוֹת. רש"י: {מד} **בְּשֵׁנִי כו'**. לְפִי שֶׁקוֹרִין כְּסִדְרוֹן וְחוֹזְרִין וְקוֹרִין וְאֵין עוֹלִין מִן הַחֲשֻׁבוֹן, הַלְּכָד תַּנּוּ לָהּ בְּסוּף. וְעֵין תוֹסֵפוֹת יוֹם טוֹב: {מה} **מִצְוֹתוֹ כו'**. דְּלָמָּה הַצְּרָד לְכַתֵּב כָּאן וַיִּדְבֵּר מֹשֶׁה, וְכִי כָּל הַמִּצְוֹת כָּלן לֹא אֶמְרוּ מֹשֶׁה לְיִשְׂרָאֵל. רש"י:

פרק ד - משנה א

{א} וְיֹשֵׁב. מֵה שְׁאִין כֶּן בַּתּוֹרָה, דְּאָמַר קָרָא [דְּבָרִים ה] וְאֵתָה פֶה עֲמַד עֲמָדִי, כְּבִיכּוֹל אֶף הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ בְּעֲמִידָה, וְהַקּוֹרָא וּמִשְׁמִיעָה הוּא כְּדָרְךָ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁהִשְׁמִיעַ הַתּוֹרָה: {ב} יִצְאוּ. הַקּוֹרָאִין וְהַשּׁוֹמְעִין מִפִּי הַקּוֹרָאִין: {ג} דְּחֻדְשָׁה הִיא לוֹ. וְהַלְפָּה תִּנְיָא בְּגִמְרָא מֵה שְׁאִין כֶּן בַּתּוֹרָה שְׁלֵא יְהִי קוֹרָא אֶלָּא אֶחָד: {ד} שְׁלֹשָׁה. כְּנֶגֶד תּוֹרָה נְבִיאִים וּכְתוּבִים. אִי נִמְי כְּנֶגֶד כְּהֻנִּים לְוִיִּים וְיִשְׂרָאֵלִים הָרְאוּיִין לְקָרוֹת בָּהּ. הַרְ"ן: {ה} וְהַחֻתִּים. נִרְאָה לִי דְמִשּׁוּם כֶּךָ נִהְיִי עֲלֵמָא לְמַקְרִי אָדָם חָשׁוּב בְּאַחֲרוֹנָה, כְּדִי שֶׁהוּא יִזְכֶּה בְּבִרְכָּה אַחֲרוֹנָה. וְאֶף עַל גַּב דְּהַאֲיִדְנָא כְּלָהוּ מְבָרְכִין, מְכַל מְקוּם לְפִי תִקְנָה הַקְּדוּמָה לֹא בְּרַךְ לְאַחֲרוֹנָה אֶלָּא הַחֻתִּים שֶׁהוּא אַחֲרוֹן. וְעַיִן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: {ו} וְלֹאֲחֲרֵיהּ. וְלֹא תִלְיָא בְּמִנְהַג כְּמוֹ בְּמַגְלָה, אֶלָּא חִיב הוּא לְבָרַךְ. הַרְ"ן: {ז} מִשּׁוּם דְּקָרִיאַת הַתּוֹרָה חֲשִׁיבָא חֲדָא מְצוּהָ, וְכִלְהוּ הוּי קַחֲד גְּבָרָא. הַרְ"ן:

פרק ד - משנה ב

{ח} אַרְבַּעָה. וּלְפִי שְׁלֵא יִפְחַת לְכָל אֶחָד מִשְׁלֹשָׁה פְּסוּקִים כְּדִתְנִן לְקַמֵּן, מִשּׁוּם הֵכִי מִתְחִיל מִפְּרִשְׁתָּ צוֹ שֶׁגַּם הִיא סְדֵרָה שֶׁל יוֹם, שֶׁהָרִי מְקַרִּיבִין תְּמִידִין בְּרֵאשׁ חֲדָשׁ. וְאִין מְדַלְגִין וּבִיּוֹם הַשַּׁבָּת (כְּדָרְךָ שְׁמִדְלָגִין בַּתְּעֻנְיֹת הַנְּיָחַל), שֶׁהָרִי לְפַעְמִים שֶׁהוּא בָּא בְּרֵאשׁ חֲדָשׁ. הַרְ"ן: {ט} וּבְרֵאשׁ חֲדָשׁ הַנְּשִׂים אֵינָן עוֹשׂוֹת מְלָאכָה כּוּי וְלֹא חֲמִיר מְחַל הַמוֹעֵד דְּאָסוּר לְכָל. וּמְסִים רְשִׁי וְאִין מִפְּטִיר בְּנְבִיא מֵהָאִי טַעְמָא גּוֹפִיָּה. וְעַיִן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: {י} הַפּוֹתַח כּוּי. מִשּׁוּם הֵכִי הֵדֵר תְּנִי לֵה הֵכָא וְכוּ לְקַמֵּן, דְּהִנּוּ סְלֵקָא דְעֵתְךָ דְּכָל דְּטָפִי מְלֵתָא מִחֲבָרִיהּ מְבָרַךְ לְפָנֶיהָ וְלֹאֲחֲרֵיהּ, מִשּׁוּם הֵכִי אֲצִטְרִיךְ לְמִתְנִי לְכִלְהוּ. תּוֹסְפוֹת: {יא} זֶה הַכֶּלֶל. סִימְנָא בְּעֲלֵמָא יְהִיב, דְּלֹא תִימָא יוֹם טוֹב וְחַל הַמוֹעֵד כִּי הֵדֵדִי נִינְהוּ, אֶלָּא נִקֵּט הָאִי כְּלָלָא בְּיָדְךָ כֹּל דְּטָפִי לִיָּה מְלֵתָא מִחֲבָרִיהּ טָפִי לִיָּה גְּבָרָא. גְּמָרָא: {יב} מוֹסִיפִין כּוּי. אֶכְלָהוּ קָאִי, דְּכִיּוֹן שְׁאָסוּרִין בְּמִלְאכָה מוֹסִיפִין עֲלֵיהוֹן, דְּלִיכָא לְמִיחָשׁ מִשּׁוּם בְּטוּל מְלָאכָה. וְאַחֲרִים מִפְּרִשְׁתִּים דְּנִהִי דְּאִין פּוֹחֲתִין קָאִי אֶכְלָהוּ, אֲבָל מוֹסִיפִין אֲשַׁבֵּת קָאִי בְּלַחוּד. הַרְ"ן. וְעַיִן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

פרק ד - משנה ג

{יג} שֶׁהַתְּפִלָּלוּ כֹּל אֶחָד בְּפָנֵי עֲצָמוֹ. הַרְ"ן: {יד} מִפְּנֵי קְדוּשָׁה שְׁבָה, שְׁאִינָם רְשָׁאִים לְאִמְרָה בְּיַחֲד. וְיֵשׁ אוֹמְרִים דְּיַחֲדִי רְשָׁאִי לְאִמְרָה, שְׁאִינָה אֶלָּא

ספור האיך המלאכים מקדישים כו', והכא הינו טעמא דכיון שהשליח צבור אומר ברכו על כל פנים צריכין לברך שום ברכה, שאם לא כן היו נראים כאלו הם כופרים חס ושלום שאומר להם לברך ואינם חפצים, ולכך אומרים ברכה ראשונה של קריאת שמע. ועין תוספות יום טוב טעם מנהגנו: {טו} לכאורה מכאן ראיה לדסבירא ליה דבקדשה דביוצר אור יחיד רשאי לאמרה, ולכך אשמעינן דבשמנה עשרה דבלשון נקדש בפחות מעשרה לא. והר"ן פרש בדרך אחר. ועין תוספות יום טוב: {טז} את פניהם. דכתיב וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם, וכתיב פה תברכו את בני ישראל, ובני ישראל עשרה משמע, כדילפינן מונקדשתי בתוך בני ישראל. ומיהו הני כלהו אסמכתא בעלמא נינהו, דסדר תפלה גופא מדרבנן. הר"ן: {יז} קורין כו' מפטירין כו'. דתקנתא דרבנן הוא, ולא תקנו אלא בצבור. הר"ן. וזה שכתב דרבנן הינו שאינן מדברי תורה שבכתב, אבל יש מהן שהוא תקנתא דמשה רבנו עליו השלום: {יח} שנאמר גבי מרגלים עד מתי לעדה הרעה הזאת, שהיו שנים עשר, ויצאו יהושע וכלב. גמרא: {יט} והרוצה לספדו יספד. רש"י. והרשב"ם כתב לנחם אבלים או להרבות צער בכי ולתת אל לבו לשוב בתשובה כו': {כ} ברפת אבלים. בגמרא ברפת אבלים בעשרה ואין אבלים מן המנין. ברפת חתנים בעשרה וחתנים מן המנין: {כא} ולפתח תהיה אחזתו לא מנינן, דלאו בשומא כתיב. אלא והעריך הכהן, כערך הכהן כו' וכיוצא בהן. רש"י: {כב} כמה הוא יפה למכר בשוק, ורצונו לומר עבד עברי, דזה הוא שוה להמכר: {כג} לרשת אחזה. גמרא. והקשו בתוספות דקרא בעבד כנעני כתיב, ומנלן דעבד עברי אתקש:

פרק ד - משנה ד

{כד} משלשה פסוקים. כנגד תורה נביאים וכתובים: {כה} למתרגמן. מימות עזרא נהגו שיהא שם תרגמן מתרגם לעם מה שהקורא קורא בתורה, כדי שיבינו ענין הדברים. הרמב"ם. ונפקא ליה מגמרא דסוטה ויקראו בספר זה מקרא, מפרש זה תרגום. כסף משנה: {כו} בתורה. שהשומע את הקופץ ממקום למקום אין לבו מישב לשמע. רש"י: {כז} הרמב"ם. והראב"ד כתב דלשון המשנה אינו כן, דלדבריו הוה ליה למימר עד כדי שיפסק התרגמן. ועין תוספות יום טוב:

פרק ד - משנה ה

{כח} כלומר מי שעתיד להפטיר, דמסתמא פריסת שמע קדם שקורא בתורה הוא, שכל מי שירצה לבא לבית הכנסת כבר בא לו. ותדע דמהאי טעמא האינדנא אין פורסין כלל ביום שיש בו הפטרה, לפי שכבר באו הכל: {כט} דלא חשבי ליה עלמא לקרא, משום דאיתא אפלו בקטן. הר"ן: {ל} אביו או רבו כו'. ויהיה כאלו הוא עצמו מפטיר בנביא, כיון

שְׁהוּא תִּלְמִידוֹ אוֹ בְּנוֹ וְהִכַּל שָׁוָה. הַרְמַב"ם: {לא} עוֹבְרִין. פּוֹרְסִין אֶת
שְׁמַע וְעוֹבְרִין לִפְנֵי הַתְּבָה. הַר"ן:
הַר"ן:

פרק ד - משנה ו

{לב} פּוֹחַח כּוֹי. שְׁלֵא הָיוּ עוֹבְרִין לִפְנֵי הַתְּבָה בְּפָרִיסַת שְׁמַע. וְכֵן רִשְׁאֵי
לְתַרְגָּם דְּתַרְגוּם לָאוּ חֲשִׁיבוּתָא, כְּלִי הָאֵי, דְּקָטוֹן מְתַרְגָּם. הַר"ן: {לג}
סוּמָא כּוֹי. אֵף עַל פִּי שְׁבַכְלָהּ שֶׁל הַפָּרִיסָה הִיא בְּרַכַּת הַמְּאֹרוֹת כְּמוֹ
שְׁכַתֵּב הַר"ב הַר"ב לַעִיל בְּמִשְׁנָה ג':

פרק ד - משנה ז

{לד} מוּמִין. כְּגוֹן שֶׁהוּן בּוֹהַקְנִיּוֹת אוֹ עֵקְמוֹת אוֹ עֵקוּשׁוֹת. גְּמָרָא. וּפְרוּשׁ
בּוֹהַקְנִיּוֹת מְלִשׁוֹן בְּהַק דְּקָרָא, וְעֵקְמוֹת פִּרְשׁ רִש"י כְּפּוּפּוֹת, וְעֵקוּשׁוֹת
לְצַדְדֵיהֶן. רִש"י. וְהַר"ן פִּרְשׁ עֵקְמוֹת שְׁנֵתְעַקְמָה יָדוֹ אַחֲרֵינִית, וְעֵקוּשׁוֹת
שְׁאִינוֹ יָכוֹל לְחַלֵּק אֶצְבְּעוֹתָיו: {לה} שְׁכֵן תִּקּוֹן רַבּוֹן יוֹחֲנוּן בֶּן זַכָּאֵי, וְטַעְמָא
בְּגִמְרָא בְּמַסְכַּת סוּטָה [דף מ], דְּלָמָא אֶפְסִיק לִיהַּ רְצוּעָה וְאֲזִיל לִיהַּ
לְמַקְשֵׁר, וַיֹּאמְרוּ דְלֵהֲכִי אֲזִיל לִיהַּ שֶׁהוּא בֶּן גְּרוּשָׁה אוֹ בֶּן חֲלוּצָה: {לו}
אֶסְטִיס. וְכֵן כָּל דְּבַר שְׁצוּבַע הַיְדִים. הַרְמַב"ם: {לז} מִסְתַּפְּלִין. נִרְאֶה לִי
דְּקָאֵי אֶפְלָה מִתְנִיתִין, דְּהָא טַעְמָא דְּתַנָּא קָמָא נִמְי מְשׁוּם הֲכִי הוּא כְּמוֹ
שְׁכַתֵּב הַר"ב, וְלֹא פְּלִיגִי אֶלָּא דְּתַנָּא קָמָא אָמַר מוּמִין וְרַבִּי יְהוּדָה אָמַר
צָבַע:

פרק ד - משנה ח

{לח} בְּסַנְדָּל. שְׁדַרְדָּר אֶפִּיקוֹרְסִים הָיָה לְהַקְפִּיד בְּכַף, וּמְשׁוּם הֲכִי אֵף יַחַף
לֹא יַעֲבֹר. אֵי נִמְי כִּיּוֹן שְׁאִין דְּרַכּוֹן שֶׁל יִשְׂרָאֵל לְהַקְפִּיד חוֹשֵׁשִׁין שְׁמָא
הַרְהוּרִים שֶׁל שְׁטוּת עָלוּ בְּלָבוֹ וְנִזְרָקָה בּוֹ אֶפִּיקוֹרְסִיּוֹת. הַר"ן: {לט} זו
לְשׁוֹן הָעָרוֹד, פְּעָמִים שְׁנוּפֵל עַל פְּנֵיו בְּרַחוּם וְחֲנוּן וַיִּרְצָצוּ אֶת מַחוֹ. וְרִש"י
כְּתַב סַפְּנָה שְׁיִכְנַס בְּפֶתַח וַיִּכָּה רֹאשׁוֹ בְּאַסְקָפָה שְׁלֵא יִכְנַסוּ הַתְּפִלִּין
בְּרֹאשׁוֹ: {מ} מְנַחוֹת דָּף ל"ז: {מא} בְּרִיתָא שָׁם. וְהַמְכֻּן שְׁמַבִּין עֵינֵיהֶן,
מְקוּם הַתְּחַלֵּת הַשְּׁעָר, בְּכָל מְקוּם שְׁמַח שֶׁל תִּינוּק רּוֹפֵס הוּא מְקוּם תְּפִלִּין.
וּפְרוּשׁ רּוֹפֵס מְתַרְבֵּד. וְנִרְאֶה לִי שֶׁהוּא מְלִשׁוֹן הַתְּרַפֵּס וְרַהֲב רַעִיד [מְשָׁלִי
ו], שְׁעֵנִינוּ הַהֲכַנְעָה וְהַרְכִּיבוֹת בְּדַבְרִים רַבִּים: {מב} פְּרוּשׁ לְשׁוֹן קְבוּצַת
בְּשָׂר, כְּמוֹ [בְּבֵא בְּתָרָא ה.]. קְבוּרָא דְּאֵהִינִי. תּוֹסְפּוֹת: {מג} וְעַבְדֵי הֲכִי
מְשׁוּם דְּכַתִּיב לְאוֹת עַל יָדָהּ, וְכִיּוֹן שֶׁהִם לְאוֹת סְבוּרִין הוּן שְׁרָאוּי שְׁיָרְאוּ
לְכָל, וְלֹא דָרְשׁוּ וְהָיוּ לָהּ כּוֹי. וּמְשׁוּם הֲכִי לֹא פִּרְשׁ אֶלָּא בֵּית יָד, דְּאֵלוּ בְּשָׁל
רֹאשׁ אֲדַרְבֵּה כְּתִיב [דְּבָרִים כח] וְרָאוּ כִּי שֵׁם ה' נִקְרָא עֲלֵיהֶם, וַאֲמָרוּ זוֹ

תַּפְלִין שֶׁל רֹאשׁ. הַרְיִן. : {מד} וְזֶה לְשׁוֹן הַרְיִן, קְרוֹב לְאַפְיִקוֹרְס הוּא, אָבֵל
אַפְיִקוֹרְס גָּמוּר לֹא הוּי, דָּהָא לֹא עָקֵר גְּזֵרָה שְׁוּה, דָּהָא מְנִיחָה בְּמָקוֹם
הַקְּבֵרַת :

פרק ד - משנה ט

{מה} מְשַׁתְּקִין אוֹתוֹ. מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְגַלֵּה פָּנִים בַּתּוֹרָה שֶׁלֹּא כִּהְלָכָה. הַרְיִן :
{מו} הָאוֹמֵר. וְלַעֲיֵל תְּנִי הַמְּכַנֶּה, מְשׁוּם דְּלַעֲיֵל כָּלֵל לְכָל הָעֲרִיּוֹת בְּהַדְּדֵי
וְלֹא רָצָה לְהֶאֱרִיךְ וּלְבַאֵר. וְעַיִן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב :

פרק ד - משנה י

{מו} מַעֲשֵׂה רְאוּבֵן. וַיִּשְׁכַּב אֶת בִּלְהָה פִּילְגֶשֶׁת אִבּוֹ [בְּרֵאשִׁית לַה], נִקְרָא
בְּבֵית הַכְּנֻסֶת וְלֹא מִתְרַגֵּם, דְּחִיּוּשֵׁינָן לְגִנוּתוֹ. רַשִׁי. וְהַרְיִן כְּתַב מְשׁוּם כְּבוֹד
וְעֵקֶב : {מת} הַקְּשָׁה עַל זֶה שֶׁהָרִי אֲמַנּוֹן עָשָׂה הַמַּעֲשֵׂה וְתָמַר אֲנוּסָה הִיְתָה
כוֹי, וּלְכֹךְ נִרְאָה מַעֲשֵׂה תָמַר וַיהוּדָה, וְטַעֲמָא בְּגִמְרָא, דְּשִׁבְחִיהּ הוּא דְּאוּדִי.
וְלֹא קִשְׂיָא דְּלֹא נִקֵּט יְהוּדָה, מְשׁוּם דְּהוּא אֲמִינָא עֲבָדָא דְּיוֹסֵף. וְעַיִן
תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב : {מט} רֵאשׁוֹן כוֹי. דְּנִיחָא לְהוּ, דְּהוּא לְהוּ כְּפָרָה. גְּמָרָא :
{נ} בְּוֹדָאֵי דְּבִבְרַכַּת כְּהֻנִּים אֵי אֶפְשָׁר לְפָרֵשׁ דְּאִין נִקְרָאִין, דְּאִין סָבְרָא
לוֹמַר שֶׁתְּהֵא הַתּוֹרָה נִקְרָאת בְּצַבּוּר שֶׁלֹּא בְּשִׁלְמוּתָהּ, מַה שְּׂאִין כֵּן
בְּהַפְטָרוֹת דְּבִלְאוּ הָכִי אִין הִנְבִּיאִים נִקְרָאִין בְּשִׁלְמוּתוֹן. וַיִּמְהַרְמְבִּים נִרְאָה
דְּגֵרֶס וְכֵן בְּרַכַּת כְּהֻנִּים. וְעַיִן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב : {נא} כְּדָאֲמַרִּינָן בְּבִרְכוֹת
דְּף כ', לֹא כְּדָאֵי הוּן יִשְׂרָאֵל לְשֵׁאת לְהוּ פָּנִים, אֲנִי אֲמַרְתִּי וְאֶכְלֶת וְשִׁבְעֶת
וַיְבָרַכְתָּ, וְהוּן מִחְמִירִין עַל עֲצָמָן עַד כְּזִית וְעַד כְּפִיֶצָה. רַשִׁי : {נב} דְּוֹד
וְאֲמַנּוֹן. אָבֵל מַעֲשֵׂה דְּבֵת שֶׁבַע נִקְרָא וּמִתְרַגֵּם, דְּשִׁבְחִיהּ הוּא דְּאוּדִי : {נג}
בְּמִרְכָּבָה. כְּדִי שֶׁלֹּא יִשְׂאֲלוּ הַהִמּוֹן כְּשִׁיִּשְׁמְעוּ אוֹתָהּ וְלֹא יוֹסִיף לְהֵם אֶלָּא
סָפֵק. הַרְמְבִּים : {נד} שְׁכֵן מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית נִקְרָא וּמִתְרַגֵּם. וְטַעֲמָא
דְּמִלְתָּא דָּאֵם הוּא חֲכָם יוֹדֵעַ שֶׁדְּבָרִים אֵלוּ לֵב הַמְּשָׁכִיל לֹא יִשְׁיַגֵּם
וְשִׁתִּיקְתוּ יָפָה מִדְּבוּרוֹ, וְאִי לָאוּ בַר הָכִי הוּא הָכִי נִמְי אֲוִיל מִחְרִישׁ חֲכָם
יִחְשָׁב, וְהַחֲרֵשׁ יִחְרִישׁ בְּאוֹלְתוֹ וְלֹא יִשְׂאֵל בְּעֵינָיִם אֵלוּ, שִׁיּוֹדֵעַ שְׂאִינוּ כְּדָאֵי
שִׁיִּשְׁבּוּ לוֹ שׁוּם מַעֲנָה :